

tudi med svoje trosi. Zdaj pa bodimo složni, pa poskusimo v občinski odbor same kmete in domačine voliti g. baronove zaljubljenca pa lahko izpustimo. G. baron nas kmete tako drugače rad ne vidi, kakor le pred volitvami; v Globočki občini so ga tudi uže sili. Ni treba tedaj, da bi še se mi za njega pipali.

Volivec.

Iz Podove na Dravskem polji. (Volitev novega župana.) Ni še davno, da nam je „Gospodar“ prinesel poročilo, kako se je naš župan Gašpar Meglič pri volitvi v okrajni zastop obnašal, da je namreč rekel, da mora tako voliti, kakor mu je pisal „Šorž“ ukazal: gospode, ki dobro nemški znajo. Župan iz Gorice, Anton Sagadin, izjavil se je na ravno taki način. Tako ravnanje našega župana nam nikakor ne more dopasti. Zaupanje občine, v katere imenu je pri imenovanju volitvi glasoval, je on s tem obnašanjem v sramoto postavil in občina se bo varovala mu zaupanje pri novej volitvi predstojnika skazati in ga zopet za župana voliti. Mi hočemo župana Slovenca, bodi si doma, ali kedar je treba v imenu občine poslovati, moža, prostega vsega tujega upliva, slovensko mislečega župana, a ne takega, ki za nasprotno stranko glasuje. Kaj Sagadina zadeva — Bog mu greh odpusti — od njega tako nikoli nismo veliko pametnega pričakovali. Naš župan gre h koncu svojega uradovanja. Položil je občinski račun, ne moremo zadovoljni biti z gospodarstvom občinske imovine, kakor ga je vodil Meglič. Zatega voljo tožijo, a pravdi še ni konec. V računu se nahajajo n. pr. sledeče točke: 15. januarja — Je šlo za vino ino za klobase, da smo rajtengo imeli 5 gold.; 6. septembra — Sem dal za vino, ker je žandar nekaj pisal. 40 kr.; 16. oktobra — Sem dal za 2 litra vina, ko sem poleg žandarma hodil: 48 kr.; 24. januarja — je šlo za vino, da smo hodili na Branšvek, da so žandari dimnike popisovali. 86 kr.; 12. decembra — Sem dal za šnops za Podovo in Brezulo, da so ceste nadelovali: 17 gld. 64 kr. Kratko vsega izdajka za vino in šnops in klobase znaša 40 gld. 12 kr. Ceste pri nas so tako slabe, da obutej v blatu zgubiš, če greš peš v slabem vremenu po cestah naše občine. Župan je sicer več ukazov od okr. zastopa dobil, naj pote popravi. Popravljale so se, kakor nam gorej zapisana številka kaže. Bog ne daj, da bi se mu kdo zameril. Tistemu gre na kapo, kjer more. „Pohore je mene zavoljo jaušja in računa tožo, jaz pa bom njega že v štrafo spravo!“ Je to prav? Kam ste pa mislili, ko ste ga pred 3 leti volili? Urađuje nemški, a vendar druga ne zna, ko svoje ime po slovenski zapisati. Naj si v tem šolskega predstojnika za vzgled vzeme. Volitev novega občinskega odbora je že končana; župan si je na to naprosil nekaj mož,

naj „elkurc“ naredijo, kar se je tudi zgodilo upirajoče se na to, da je baje neki 2krat volil, kar pa ni res. Vzrok je le ta: Vsak bi rad bil župan, a ne pomisli, da to ni mogoče in mnogim manjka zmožnosti. In zdaj že čakamo 2 meseca na novo volitev in ne vemo, kako in kaj. Samo to še naj povem: Pri novej volitvi župana gledimo na to, da bo mož na svojem mestu: kršanskega duha, pravičen vsakemu, Slovenec v uradu in na celem obnašanju pa tudi v pismenem nekoliko znan. Saj pa takih imamo na izbir! Bodimo složni in izvolimo enoglasno za župana poštenjaka Franca Fingušta, ki je že več let občini bil moder in pravičen vodja in edin, ki zna zopet dragi mir in zastopnost med občane spraviti. K temu nam Bog pomaga!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Grof Hojós gre v Pariz za cesarjevega poslanika. — V državnem zboru je huda borba zastran olajšave šolskih bremen, liberalci se hudo branijo, pa naši poslanci jih krepko zavračajo. Iz govorov liberalcev pa se vidi povsod, da so novo šolsko postavo sklenili samo, da bi Slované leži ponemčevali in med ljudstvo svoje krive in puhle liberalne nauke širili. Zato so pa res jezni, kakor še nikoli do sedaj. Razdira se jim največja trdnjava. Naša konservativna in narodna stranka zmaga bržčas z večino 10 glasov. Grdo pa je, da so nekatere slovenske srenje se dale od liberalcev celjskih in ptujskih naloviti in prošnjo poslale državnemu zboru za šletno šolanje, za kaznovanje staršev in za judovske in luteranske itd. učitelje. Takšni ljudje bi še lastno obsodbo na smrt podpisali. — V Ljubljani so Slovenci pri volitvi za mestni zastop sijajno zmagali; nemčurji še volit niso prišli, nemčurjem so odzvonili v belej Ljubljani. Živela slovenska Ljubljana! — Morivec Majlatov, po imenu Sponga, bil je v Požunu zgrabljen, hotel je se z revolverjem ustreliti, pa se ni prav zadel. — Tisti Judi, ki so v Tisza-Eszlarji za velikonoč krščansko deklico zaklali, pridejo sedaj na tožno klop pred porotnike kot morivci. Ogerski poslanec Füzessey je Poslanca Polonija dolžil, da je nekim tatom v Gradci pomagal 14.000 fl. ukrasti. — Hrvati so se vendar enkrat Derencina, načelnika pravosodnega odseka v Zagrebu, znebili. Pustil je službo.

Vnanje države. Nemški cesar in Bismark snujeta vojsko bržčas zoper Francoze, ki so si zopet malo pomagli; Bismark skuša dobiti Avstrijo v zaveznika, da bi mu Ruse med vojsko odvrčala, Italijane pa, da ga podpirajo, kedar udari na Francosko. Zato potuje kmalu nemški cesarjevič na Laško, in pozneje obiše italijanski kralj cesarja Viljelma. Ta je državni zbor

nemški pokregal, zakaj počasno dela in zlasti postave delavcem v korist odlaga. Angleži še se vedno bojijo Ircev in stikajo po dinamitu; kraljica je pala in si nogo zvinola. Veliki otok Guinejo blizu Avstralije pograbili so Angleži. — Francozi so se sprli s paganskim cesarjem Anamskim v Aziji, vojska se je uže pričela. — Črnogorski knez preseli se iz Cetinja v prijazniši Nikšić, kder mu stavijo veliko palačo. — Srbski kralj Milan potuje po deželi; njegov nasprotnik, izgani knez Črnidžordžević, pa se mu grozi, da ga kmalu prežene in osnuje večjo jugoslovansko državo. — Rusom so Angleži ponudili, naj Turkom vzamejo celo Armenijo, Angležem pa privoščijo Egipt. V Severni Ameriki živi mnogo Ircev. Ti imajo velik shod v mestu Filadelfiji. Ondi hočejo sklenoti, naj vsi Irči delajo na to, da se Angležem vzame Irski otok in osnuje irska republika. — Na španjolskem otoku Haiti so se prebivalci spuntali zoper vojaško posadko špansko in zasedli uže več mest.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

II. Umrli za kugo je bil strašen videti. Črna smrt je vtisnila človeku grde, črne maroge in ga tako spremenila, da ni bil poznati. Iz nosnic in ust ie mrliču vrela črnkasta kri, iz kožnih bul in tvorov se mu je pa cedila smrdljiva sokrovica. Meso — čez vse odurno in gnjilo, je kipeló kakor kvas in širilo je na vse strani tako grozen smrad, da ni mogla živa duša blizu obstati.

O ko bi kdo le skoraj zakopal mrliča, da bi še drugih ne okužil! Pa žalibog ni bilo večkrat za najboljšo plačo dobiti človeka, ki bi mrtvo truplo, kakor je bilo zaukazano, potegnil z železnim krampom na dolgem ročniku iz hiše in ga spravil k jami, v katero so mrličee metali, z živim apnom potrošali in s prstjo zagrebali.

Po tem takem se pač ni čuditi, če beremo, da so na osamljenih krajih ležala mrtva trupla po več tednov nepokopana na prostem polji — psom in divji zverini v živež.

Enako so mrličii zaostajali tudi po hišah. In če so potem, ko je bila kuga prenehala, preiskovali osamljene hiše, našli so tu in tam v postelji ali sred izbe na pol strohnela trupla ubogih, katerih niso pokopali, da, — tu pa tam morali so cele kupe človeške gnjilobe z motikami pograbiti in iz hiše pospraviti. Navadno so pa v enakih slučajih z vladnim dovoljenjem hiše vžgali, da je vse skupaj zgorelo.

Kakor pogrebnikov, je semtertje majnkalo

tudi strežnikov in zdravnikov. Zato so odprli vočkrat celo ječo, in na smrt obsojeni in drugi jetniki so morali okuženim streči in mrličee pokopati.

Zdravnikov je bilo v obče malo, pa še ti so se branili iti k okuženim v bolnišnice; v nekterih krajih so nje morali peljati zvezane in vklenjene k bolnikom, da so jim dajali potrebna naročila in zdravila.

Sploh pa je vredno, da si kužnega zdravnika ogledamo nekoliko bolj na tenko, — vsaj so bili nekteri, osobito oni po večih mestih — zares prav smešne prikazni, rekel bi: maškare. Kedar so namreč obiskovali skužene, so nosili dolgo haljo iz povoščenega suknja in velike jirhaste rokavice.

Črez glavo so imeli šemo ali larvo potegneno. Ta je imela steklena oči in dolgi, kljunu podoben nos, ktereга so naphali z različnimi dišavami.

Okuženih se zdravniki niso nikdar dotaknili z roko, čeravno so imeli debele rokavice, ampak tipali so nje z dolgo palico in njim kazali, kaj naj storijo.

Teh „zdravnikov kljunačev“, kakor so jih ljudje zaradi dolgega nosa imenovali, se je vse balo; ne le otroci, ampak tudi odrasčeni so se poskrili pred njimi.*)

Proti kugi ni bilo zdravila, na katero bi se bilo zanesti. Večidel je to, kar je prvemu koristilo, drugemu škodovalo. Zdravniki so iz različnih rastlin in tvarin skuženim kuhali pijače in pripravljali so za kužne bule in tvore obliže ali flaštre. Priporočevali so zdaj borovico in terjak kot najboljše zdravilo, zdaj zopet navadni podlesek, ki pozno v jesen na slabih travnikih cvete in pimplinelo ali bedrenee; sploh karkoli je kje z vspehom, če je tudi le izmišljenino bila, rabila kaka babela, nasvetovali so potem tudi zdravniki v najboljši dokaz, da jih je vsa učenost pustila na cedilu. V neki zdravniški knjigi iz 16. stoletja najdeš med pripomočki zoper kugo nasvetovane tudi te le: „Za časa kuge pij zarán na tešče, če le zamoreš in se ti preveč ne gabi — lastno vodo; ta prežene gnjilobo iz želodca in odpre jetra in čreva.“

„Če čutiš, da je zrak okoli tebe okužen, drgaj se pogostoma ob kozlu, čeravno še tako smrdi, če pa nimaš kozla, pojdi na stranišče in srkaj v se ondotni zrak.“**)

Zelo čislano zdravilo in branilo zoper kugo je bilo tudi tako imenovano „zlato jajce“. Iz navadnega kurjega jajceta so seedili beljak, k rumenjaku pa djali žofrana. Ko so luknjico bili z luščino lepo zadelali, so jajce zakopali v gorki pepel. Pečeno so zdrobili in stolkli ter še primesali raznih tvarin, osobito precej dob-

*) Einsiedler Kalender 1876.

**) Dr. Raimund Hinderer! Medicina militaris 4. Cap.